

Trepartsaftale om mangel på arbejdskraft

Aftaleparterne (Regeringen, arbejdsmarkedets parter og Kommunernes Landsforening) er enige om følgende.

Match af ledige og virksomheder

Der er et potentiale i en hurtig og effektiv matchning mellem ledige og virksomheder, så flere ledige kommer i beskæftigelse, og virksomhederne nemmere får opfyldt deres behov for kvalificeret arbejdskraft. Det gælder både på det offentlige og private arbejdsmarked. Aftaleparterne er derfor blevet enige om følgende initiativer:

Styrket fokus på jobformidling i kommuner og a-kasser

Regeringen og parterne er enige om, at det ikke mindst i den nuværende situation – med behov for arbejdskraft i flere brancher – er afgørende, at jobformidling er en prioriteret opgave i både jobcentre og a-kasser.

Virksomhederne opfordres til at benytte eksisterende rekrutteringskanaler, herunder jobordrer til jobcentret, så flest mulige job kan formidles til ledige. Målet er, at ingen ledige borgere går fra en samtale, uden at de har fået at vide, hvor der er ledige job – som det forventes, at de søger.

Som led heri afsættes der 15 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til en ansøgningspulje til styrket jobformidling og virksomhedsservice inden for områder, hvor det er mangel på arbejdskraft, og hvor det er svært at matche ledige og virksomheder. Midlerne kan søges af kommuner og a-kasser. Parterne er enige om at reservere 1 mio. kr. af midlerne i 2022 til en analyse, der nærmere skal undersøge mangelsituationen.

De regionale arbejdsmarkedsråd (RAR) iværksætter initiativer målrettet brancher, der mangler arbejdskraft

Der afsættes 5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023, som RAR kan anvende til at iværksætte indsatser målrettet de brancher, der nu og her efterspørger arbejdskraft. Det kan ske gennem konkrete, målrettede aktiviteter over for virksomheder med mangeludfordringer.

Jobrettede aktiviteter for kommende dimittender

Der afsættes 4 mio. kr. årligt i 2022 og 2023, som a-kasser og jobcentre kan søge, så de kan afholde aktiviteter for kommende dimittender. Formålet er, at dimittender får et større jobfokus på sidste del af uddannelsen, og dermed kommer enten direkte i job eller hurtigere i job efter endt uddannelse.

Forsøg med jobrettet indsats for unge og styrket voksenlærlingeordning

Der igangsættes et forsøg, hvor alle kommuner får mulighed for at give en jobrettet indsats til uddannelseshjælpsmodtagere. Den unge kan således efter en konkret vurdering og den pågældendes eget ønske undtages fra uddannelsespålægget og få en jobrettet indsats.

Formålet er at få flere unge i job på den korte bane og skabe styrket viden om arbejdet med den jobrettede vej. Åbenlyst uddannelsesparate er ikke en del af forsøgets målgruppe. Forsøget udløber ved udgangen af 2023.

Aftaleparterne er samtidig enige om at styrke opkvalificeringen. Konkret er der enighed om at videreføre et forsøg i 2022, der styrker opkvalificering via voksenlærlingeordningen. Forsøget lemper kravet til forudgående ledighed fra 6 til 3 måneder for ledige faglærte uden en forældet uddannelse. Det gældende forsøg står til at udløbe i 2021.

Videreførelse af forsøg i 2022 med lempet ledighedskrav for jobrotationsvikarer

Jobrotationsordningen styrkes ved at give ledige hurtigere adgang til at blive vikarer gennem ordningen. Konkret forlænges et eksisterende forsøg til 2022, som lemper kravet til vikarens forudgående ledighed fra 6 til 3 måneder.

Midlertidig mulighed for gratis a-kasse-medlemskab til elever og lærlinge med bijob

Indkomstloftet for fritagelse for a-kassekontingent for studerende, der modtager elevløn, og elever i skolepraktik fastsættes midlertidigt til det maksimale dagpengeniveau i 2022 og 2023.

Herved får studerende, der modtager elevløn, og elever i skolepraktik mulighed for at tage ekstra arbejde uden at skulle efterbetale a-kassekontingentet for et helt år, så længe indkomsten holder sig under det fastsatte indkomstloft.

Styrkelse af trainee-indsatsen i 2022

Trainee-indsatsen bliver styrket med 3 mio. kr. ekstra i 2022, så flere ledige nyuddannede kan få hjælp til at få et ben inden for på arbejdsmarkedet i 2022 gennem en håndholdt indsats bl.a. i regi af a-kasserne.

Skærpelse af reglerne om rådighed

Aftaleparterne er enige om, at den enkelte ledige har pligt til at stå rådighed for arbejdsmarkedet. Aftaleparterne er enige om at skærpe rådighedsreglerne med følgende initiativer:

Sanktion for jobparate ledige, der ikke søger arbejde i en måned

Dagpengemodtagere og åbenlyst uddannelsesparate og jobparate modtagere af kontanthjælp mv. indkaldes hurtigst muligt til en rådighedssamtale og får en sanktion, hvis de ikke har levet op til rådighedsreglerne og søgt job i en hel kalendermåned. Den nye sanktion er midlertidig og vil gælde i 2022 og 2023.

Hurtigere konsekvens ved manglende jobsøgning

Den gældende frist på højst 3 måneder til at dokumentere jobsøgning, som a-kassen skal give en dagpengemodtager, hvis der opstår tvivl om dagpengemodtageres fortsatte tilknytning til arbejdsmarkedet, skærpes midlertidigt til højst 2 måneder.

Særlig indsats for at få ledige seniorer i job

Seniorer har ofte lidt sværere ved at komme tilbage i job end andre aldersgrupper, hvis de mister deres arbejde. Det er væsentligt, at virksomhederne i endnu højere grad drager nytte af erfarne kræfter, som gerne vil blive længere på arbejdsmarkedet. På den baggrund er aftaleparterne blevet enige om følgende initiativer:

Forbud mod at arbejdsgivere må anmode ansøgere om at oplyse deres alder

Der indføres et forbud mod, at arbejdsgivere screener jobansøgere på baggrund af deres alder i forbindelse med indlevering, indsendelse, oploading eller indtastning af jobansøgning. Det skal sikre, at jobansøgere ikke bliver fravalgt på grund af alder. Det vil dog være muligt at lægge vægt på alder, hvis det har et sagligt formål. Det kan fx være ved ansættelse af ungarbejdere og positiv særbehandling af ældre ansøgere for at fremme deres beskæftigelsesmuligheder, fx i form af seniordage.

Pulje til særlig indsats for seniorer

Der afsættes 7 mio. kr. i 2023 til en særlig indsats målrettet ledige seniorer, som kan have behov for en ekstra indsats på vej tilbage i job. Midlerne tilføjes den eksisterende pulje til særlige indsatser for seniorer, som indeholder ca. 15 mio. kr. i 2022 og ca. 10 mio. kr. i 2023.

Fokus på lokale løsninger til øget fastholdelse af seniorer på arbejdspladsen

Aftaleparterne opfordrer alle landets arbejdspladser til aktivt at tage stilling til, hvorvidt lokale aftaler, politikker eller praksisser motiverer flere seniormedarbejdere til at fortsætte på arbejdsmarkedet.

Hjælp til virksomheder til at rekruttere europæisk arbejdskraft

Danmark tiltrækker allerede i dag udenlandsk arbejdskraft. For at imødekomme de aktuelle mangelludfordringer, er aftaleparterne enige om følgende initiativer:

Styrket indsats for rekruttering af europæisk faglært arbejdskraft i Workindenmark

Workindenmarks rekrutteringsindsats udvides, så virksomheder kan få hjælp til at rekruttere faglært europæisk arbejdskraft inden for brancher, der mangler arbejdskraft. Derudover styrkes samarbejdet med arbejdsgiver- og brancheorganisationer med henblik på at kvalificere arbejdet i Workindenmark yderligere. Der afsættes 5 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til initiativet.

Fastholdelse af internationale dimittender

Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til indsatser målrettet fastholdelse af internationale dimittender inden for områder med mangel på arbejdskraft.

Hurtig jobstart for udenlandske kandidatstuderende og kandidatdimittender

Udenlandske kandidatstuderende og kandidatdimittender, der har ansøgt om opholdstilladelse efter en af erhvervsordningerne grundet tilbud om fuldtidsbeskæftigelse, får mulighed for at påbegynde deres fuldtidsarbejde uden at skulle afvente sagsbehandlingen i Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI).

Hensigten er, at kandidaten søger relevant beskæftigelse i forlængelse af vedkommendes uddannelse. Aftaleparterne aftaler den nærmere udmøntning forud for forslagets gennemførelse.

Samarbejde i Øresundsregionen/Sydsverige om rekruttering af svenske ledige til brancher i Danmark med mangel på arbejdskraft

Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2022 og 2023 til etablering af et rekrutteringssamarbejde mellem Workindenmark, Arbejdsmarkedskontoret i Øst og myndighederne i Sydsverige/Øresundsregionen.

Formålet er at rekruttere svenskere til job i hovedstadsområdet, hvor der er mangel på arbejdskraft.

Indsats til nedbringelse af sagsbehandlingstiderne i SIRI

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) tilføres en engangsbevilling på 12 mio. kr. til finansiering af en nedbringelse af sagsbehandlingstiderne på erhvervsområdet.

Rekrutteringen af sagsbehandlere kan påbegyndes med det samme efter aftalens indgåelse. Sagsbehandlingen i SIRI er gebyrfinansieret. Merbevillingen til SIRI skal således ses som et ekstraordinært tiltag i sammenhæng med COVID-19 situationen.

Ikrafttrædelse

Initiativer, der kan gennemføres uden lovændring, forventes at træde i kraft den 1. januar 2022. Forsøg med jobrettet indsats for unge kræver lovændring og forslag om sanktion for jobparate ledige, der ikke søger job, og vil kunne træde i kraft 1. april 2022. Forbuddet mod at arbejdsgivere må anmode om at oplyse deres alder og forslaget om hurtig jobstart for udenlandske kandidatstuderende og kandidatdimittender kræver lovændring og forventes at kunne træde i kraft 1. juli 2022.

Øvrige aftaleelementer

Hvor det er nødvendigt, vil regeringen hurtigst muligt søge tilslutning blandt Folketingets partier til at gennemføre ovenstående initiativer.

Økonomi

Økonomien for aftalen er følgende:

	2022	2023	I alt
Ledige og virksomheder skal matches			
Styrket fokus på jobformidling i kommuner og a-kasser	15	15	30
De Regionale Arbejdsmarkedsråd iværksætter initiativer målrettet brancher, der mangler arbejdskraft	5	5	10
Jobrettede aktiviteter for kommende dimittender	4	4	8
Lærlinge med bijob får midlertidigt mulighed for gratis a-kasse-medlemskab	4,4	4,4	8,8
Forsøg om at unge mødes med jobrettet indsats og styrkelse af voksenlærlingeordningen	-5,5	-7,5	-7,6
Styrkelse af trainee-ordningen	3,0	-	3,0
Forsøg med lempet ledighedskrav for jobrotationsvikarer i 2022	1	0,8	1,8
Rådighed og sanktioner			
Hurtigere konsekvens ved manglende jobsøgning	-3,2	-3,2	-6,5
Sanktion for jobparate ledige, der ikke søger job	-	-	-
Seniorer skal fastholdes i job – ikke diskrimineres			
Forbud mod at anmode ansøgere om deres alder	-	-	-
Pulje til særlig indsats for seniorer	-	7	7
Lokalt fokus på senioraftaler	-	-	-
Kvalificeret udenlandsk arbejdskraft			
Styrket indsats for rekruttering af europæisk faglært arbejdskraft i Workindenmark	5	5	10
Fastholdelse af internationale dimittender	2	2	4
Samarbejde i Øresundsregionen/Sydsverige om rekruttering af svenske ledige til brancher i Danmark med mangel på arbejdskraft	2	2	4
Nedbringe sagsbehandlingstiden i SIRI	12	-	12
Hurtig jobstart for udenlandske kandidatstuderende	-	-	-
I alt	44,7	34,5	84,6

Anm: * Der er merudgifter til forslag 6 om voksenlærlinge på 4,1 mio. kr. i 2024 og 1,3 mio. kr. i 2025.